

ശിവപാദാദികേശാന്തവർണന സ്തോത്രം

Shivapadadi Keshanta Varnana Stotram

ശിവായ നമഃ ||

ശിവപാദാദി കേശാന്ത വർണന സ്തോത്രം

കല്യാണം നോ വിധത്താം കടകതലസത്കല്പവാഹിനികുഞ്ജ-
ക്രീഡാസംസക്തവിദ്യാധരനിവഹവയുഗീതരുദ്രാപദാനഃ |
താരൈർഹേരംബനാദൈസ്തരലിതനിനദത്താരകാരാതികേകീ
കൈലാസഃ ശരവനിവൃത്യഭീജനകപദഃ സരവാ പരവതേന്ദ്രഃ ||൧||

യസ്യ പ്രാഹുഃ സ്വരൂപം സകലദിവിഷദാം സാരസരസ്വയോഗം
യത്യേഷുഃ ശാർംഗധനാ സമജനി ജഗതാം രക്ഷണേ ജാഗരുകഃ |
മൗരീ ദരീകരാണാമപി ച പരിവൃഡഃ പൃസ്രയീ സാ ച ലക്ഷ്യം
സോഽവ്യാദവ്യാജമസ്മാനശിവഭിദനിശം നാകിനാം ശ്രീപിനാകഃ ||൨||

ആതകാവേഗഹാരീ സകലദിവിഷദാമംഘ്രിപദ്മാശ്രയാണാം
മാതംഗാദ്യുഗ്രദൈത്യപ്രകരതനുഗലദ്രക്തയാരാക്തയാരഃ |
ക്രൂരഃ സൂരായുതാനാമപി ച പരിഭവം സമീയഭാസാ വിതമ്പന്
ഘോരാകാരഃ കുഠാരോ ദ്യുഡതരദുരിതാവ്യാടവീം പാടയേനഃ ||൩||

കാലാരാതേഃ കരാഗ്രേ കൃതവസതിരൂരഃശാണതാതോ രിപൂണാം
കാലേ കാലേ ക്വലാദ്രിപ്രവരതനയയാ കല്പിതസ്നഹലേപഃ |
പായാനഃ പാവകാർഷിഃപ്രസരസഖമുഖഃ പാപഹന്താ നിതാന്തം
ശൂലഃ ശ്രീപാദസേവാഭജനരസജുഷാം പാലനൈകാന്തശീലഃ ||൪||

ദേവസ്യാകാശ്രയായാഃ ക്വലഗിരിദുഹിതൂർനേത്രകോണപ്രചാര-
പ്രസ്താരാനന്ത്യദാരാൻപിപടിഷുരിവ യോ നിത്യമത്യാദരേണ |
ആയത്തേ ഭംഗിതുംഗൈരനിശമവയവൈരന്തരംഗം സമോദം
സോമാപീഡസ്യ സോഽയം പ്രദിശതു കൃശലം പാണിരംഗഃ കുരംഗഃ ||൫||

കണ്ഠപ്രാന്താവസജ്ജ്വൽകനകമയമഹാഘണ്ടികാഘോരഘോഷൈഃ
കണ്ഠാരാവൈരകുണ്ഠൈരപി ഭരിതജഗച്ചക്രവാലാന്തരാലഃ |
ചണ്ഡഃ പ്രോദുണ്ഡശൃംഗഃ കകുദകവലിതോത്തുംഗകൈലാസശൃംഗഃ
കണ്ഠോ കാലസ്യ വാഹഃ ശമയതു ശമലം ശാശ്വതഃ ശാക്കരേന്ദ്രഃ ||൬||

നിര്യദാനാംബുധാരാപരിമളതരളീഭൂതലോലംബപാലീത്യകാരൈഃ
ശങ്കരാദ്രേഃ ശിവരശതദരീഃ പൂരയൻഭൂരിഘോഷൈഃ |
ശാർഘ്യഃ സൗവർണശൈലപ്രതിമപ്യമുവപുഃ സരവീഘ്നാപഹർതാ
ശരാണ്യാഃ പൂരസൂനൂഃ സ ഭവതു ഭവതാം സ്വസ്തിദോ ഹസ്തിവക്ത്രഃ ||൭||

യഃ പുണ്യേർദേവതാനാം സമജനി ശിവയോഃ ശ്ലാഘ്യവീര്യൈകമത്യാ
യനാമ്നി ശ്രൂയമാണേ ദിതിജഭൃംഗാഭാ ഭീതിഭാരം ഭജന്തേ |

ഭൂയാത്സോ/യം വിഭൂത്യെ നിശിതശരശിവാപാടിതക്രൗഞ്ചശൈലഃ
സംസാരാഗായകൃപോദരപതിതസമുത്താരകസ്താരകാരിഃ ||൮||

ആരൂഢഃ പ്രൗഢവേഗപ്രവിജിതപവനം തുംഗതുംഗം തുരംഗം
ചൈലം നീലം വസാനഃ കരതലവിലസത്കാണ്ഡകോദണ്ഡദണ്ഡഃ |
രാഗഭേഷാദിനാനാവിധമൃഗപടലീഭീതികൃദ്ഭൂതഭർതാ
കുരവന്നാഖേടലിലാം പരിലസതു മനഃ കാനനേ മാമകീനേ ||൯||

അംഭോജാഭ്യോം ച രംഭാരമചരണലതാദന്ദകുംഭീന്ദ്രകുംഭൈർ-
ബിംബേനേന്ദോശ്ച കംബോരുപരി വിലസതാ വിഭ്രമേണോത്പലാഭ്യോം |
അംഭോദേനാപി സംഭാവിതമുപജനിതാഡംബരം ശംബരാദരഃ
ശംഭോഃ സംഭോഗയോഗ്യം കിമപി ധനമിദം സംഭവേത്സംപദേ നഃ ||൧൦||

വേണീസൗഭാഗ്യവിസ്താപിതതപനസുതാചാരുവേണീവിലാസാൻ
വാണീനിർയൂതവാണീകരതലവിയ്യതോദാരവീണാവിരാവാൻ |
ഏണീനേത്രാന്തഭംഗീനിരസനനിപുണാപാംഗകോണാനുപാസേ
ശോണാൻപ്രാണാനുഭൃശ്ചപ്രതിനവസുഷമാകന്ദലാനിന്ദുമൗലേഃ ||൧൧||

നൃത്താരംഭേഷു ഹസ്താഹതമുരജധിമീധിക്യുതൈരത്യുദാരൈ-
ശ്ചിത്താനന്ദം വിധത്തേ സദസി ഭഗവതഃ സന്തതം യഃ സ നന്ദീ |
ചണ്ഡീശാഭ്യാസ്തമാ/ന്യേ ചതുരഗുണഗണപ്രീണിതസ്വാമിസത്കാ-
രോത്കർഷോദ്യുത്പ്രസാദാഃ പ്രമഥപരിവൃദ്ധാഃ സന്തു സന്തോഷിണോ നഃ ||൧൨||

മുക്തമാണികൃജാലൈഃ പരികലിതമഹാസാലമാലോകനീയം
പ്രത്യുപ്താനർധരത്നൈർദിശി ദിശി ഭവനൈഃ കല്പിതൈർദിക്പതീനാം |
ഉദ്യാനൈരദ്രികന്യാപരിജനവനിതാമാനനീയൈഃ പരിതം
ഹൃദ്യം ഹൃദ്യസ്തു നിത്യം മമ ഭുവനപതേർധാമ സോമാർധമൗലേഃ ||൧൩||

സ്തംഭൈർജംഭാരിരത്നപ്രവരവിരചിതൈഃ സംഭൃതോപാന്തഭാഗം
ശുംഭത്സോപാനമാർഗം ശുചിമണിനിചയൈർഗുംഫിതാനല്പശില്പം |
കുംഭൈഃ സംപൂർണ്ണശോഭം ശിരസി സുഘടിതൈഃ ശാതകുംഭൈരപങ്കൈഃ
ശംഭോഃ സംഭാവനീയം സകലമുനിജനൈഃ സ്വസ്തിദം സ്യാത്സദാ നഃ ||൧൪||

നൃസ്തോ മധ്യേ സഭായാഃ പരിസരവിലസത്പാദപീഠാഭിരാമോ
ഹൃദ്യഃ പാദൈശ്ചതുർഭീഃ കനകമണിമയൈരുച്ഛകൈരുജ്ജലാത്താ |
വാസോരത്നേന കേനാപ്യധികമുദുതരേണാസ്ത്യതോ വിസ്ത്യതശ്രീപീഠഃ
പീഡാഭരം നഃ ശമയതു ശിവയോഃ സ്വൈരസംവാസയോഗ്യഃ ||൧൫||

ആസീനസ്യാധിപീഠം ത്രിജഗദധിപതേരംശ്രീപീഠാനുഷക്തൗ
പാമോജാഭോഗഭാജൗ പരിമുദുലതലോല്ലാസിപദ്മാഭിലേഖൗ |
പാതാം പാദാവുഭൗ തൗ നമദമരകിരീടോല്ലസച്ചാരുഹീര-
ശ്രേണീശോണായമാനോനത നഖദശകോദ്ഭാസമാനൗ സമാനൗ ||൧൬||

യന്നാദോ വേദവാചാം നിഗദതി നിഖിലം ലക്ഷണം പക്ഷികേതുർ-
ലക്ഷ്മീസംഭോഗസൗഖ്യം വിരചയതി യയോശ്ചാപരേ രൂപഭേദേ |
ശംഭോഃ സംഭാവനീയേ പദകമലസമാസംഗതസ്തുംഗശോഭേ
മാംഗല്യം നഃ സമഗ്രം സകലസുഖകരേ നൃപുരേ പുരയേതാം ||൧൭||

അംഗേ ശൃംഗാരയോനേഃ സപദി ശലഭതാം നേത്രവഹനു പ്രയാതേ
ശത്രോരുദ്ധ്യത്യ തസ്തമാദിഷ്ടുധിയുഗമയോ നൃസ്തമഗ്രേ കിമേതത് |

ശകാമിതമം നതാനാമമരപരിഷദാമന്തരകൂരയത്തത്-
സംഘാതം ചാരു ജംഘായുഗമഖിലപതേരംഹസാ സംഹരേനഃ ||൧൮||

ജാനുദ്വന്ദ്വേന മീനധജന്യവരസമുദ്ഗോപമാനേന സാകം
രാജന്തൗ രാജരംഭാകരികരകനകസ്തംഭസംഭാവനീയൗ |
ഊരൂ ഗൗരീകരാംഭോരുഹസരസസമാമർദ്ദനാനന്ദഭാജൗ
ചാരു ദൂരീക്രിയേതാം ദുരിതമുപചിതം ജന്മജന്മാന്തരേ നഃ ||൧൯||

ആമുക്താനർഘരത്നപ്രകരകരപരിഷ്കൃതകല്യാണകാഞ്ചീ-
ദാമ്നാ ബദ്ധേന ദുഗ്ധദ്യുതിനിചയമുഷാ ചീനപട്ടാംബരേണ |
സംവീതേ ശൈലകന്യാസുചരിതപരിപാകായമാനേ നിതംബേ
നിത്യം നർനർതൗ ചിത്തം മമ നിഖിലജഗത്പാമിനഃ സോമമൗലേഃ ||൨൦||

സന്ധ്യാകാലാനുരജ്യദിനകരസരുചാ കാലധൗതേന ഗാഢം
വ്യാനദ്ധഃ സ്നിഗ്ധമുഗ്ധഃ സരസമുദരബന്ധേന വിതോപമേന |
ഉദ്ദീപ്തഃ സ്വപ്രകാശൈരുപചിതമഹിമാ മന്മഥാരേരുദാരോ
മധ്യോ മിഥ്യാർഥസമ്പ്ര്യങ് മമ ദിശതു സദാ സംഗതിം മംഗളാനാം ||൨൧||

നാഭീചക്രാലവാലാനവനവസുഷമാദോഹദശ്രീപരീതാ-
ദുദ്ഗച്ഛന്തീ പുരസ്താദുദരപഥമതിക്രമ്യ വക്ഷഃ പ്രയാന്തീ |
ശ്യാമാ കാമാഗമാർഥപ്രകഥനലിപിവദ്ഭാസതേ യാ നികാമം
സാ മാം സോമാർധമൗലേഃ സുഖയതു സതതം രോമവല്ലീമതല്ലീ ||൨൨||

ആശ്ലേഷേഷദ്രിജായാഃ കഠിനകുചതദീലിപ്തകാശ്മീരപങ്ക-
വ്യാസംഗാദ്യദ്യദർകദ്യുതിഭീരുപചിതസ്പർധമുദ്രാമഹ്യദ്യം |
ദക്ഷാരാതേരുദ്യുദ്ധപ്രതിനവമണിമാലാവലീഭാസമാനം
വക്ഷോ വിക്ഷോഭിതാഘം സതതനതിജുഷാം രക്ഷതാദക്ഷതം നഃ ||൨൩||

വാമാങ്കേ വിസ്മുരന്ത്യാഃ കരതലവിലസച്ചാരൂരകേതാത്പലായാഃ
കാന്തായാ വാമവക്ഷോരുഹഭരശിവരോന്മർദ്ദനവ്യഗ്രമേകം |
അന്ത്യാംസ്ത്രീനപ്യുദാരാനന്ദപരശുമുഗാലക്യതാനിന്ദുമൗലേർ-
ബാഹുനാബദ്ധഹേമാംഗദമണികടകാനന്തരാലോകയാമഃ ||൨൪||

സമ്മാന്തായാഃ ശിവായാഃ പതിവിലയഭിയാ സരലോകോപതാപാത്-
സംവിഗ്നസ്യാപി വിഷ്ണോഃ സരഭസമുഭയോരാഭരണപ്രേരണാഭ്യാം |
മധ്യേ ത്രൈശങ്കവീയാമനുഭവതി ദശാം യത്ര ഹാലാഹലോഷ്മാ
സോഽയം സരാപദാം നഃ ശമയതു നിചയം നീലകണ്ഠസ്യ കണ്ഠഃ ||൨൫||

ഹൃദ്യൈരദ്രീന്ദ്രകന്യാമ്യദ്യദശനപദൈർമുദ്രിതോ വിദ്രുമശ്രീ-
രുദ്യോതന്ത്യാ നിതാന്തം ധവളവളയാ മിശ്രിതോ ദന്തകാന്ത്യാ |
മുക്തമാണികൃജാലവ്യതികരസദ്യശാ തേജസാ ഭാസമാനഃ
സദ്യോജാതസ്യ ദദ്യാദധരമണിരസൗ സംപദാം സഞ്ചയം നഃ ||൨൬||

കർണാലങ്കാരനാനാമണിനികരരുചാം സഞ്ചയൈരഞ്ചിതായാം
വർണ്ണായാം സ്വർണ്ണപദ്മോദരപരിവിലസത്കർണികാസന്നിഭായാം |
പദ്ധത്യാം പ്രാണവായോഃ പ്രണതജനഹൃദംഭോജവാസസ്യ
ശംഭോർനിത്യം നശ്ചിത്തമേതദിരചയതു സുഖേ നാസികാം നാസികായാം ||൨൭||

അത്യന്തം ഭാസമാനേ രുചിരതരരുചാം സംഗമാത്സന്മണിനാ-
മുദ്യച്ഛണ്യാംശുധാമപ്രസരനിരസനസ്പഷ്ടദ്യുഷ്ടാപദാനേ |

ഭൂയാസ്താം ഭൂതയേ നഃ കരിവരജയിനഃ കർണപാശാവലംബേ
ഭക്താലീഭാലസജ്ജജനിമരണലിപേഃ കുണ്ഡലേ കുണ്ഡലേ തേ ||൨൮||

യാഭ്യാം കാലവ്യവസ്ഥാ ഭവതി തനുമതാം യോ മുഖം ദേവതാനാം
യേഷാമാഹുഃ സ്വരൂപം ജഗതി മുനിവരാ ദേവതാനാം ത്രയിം താം |
രുദ്രാണീവക്ത്രപങ്കേരുഹസതതവിഹാരോത്സുകേന്ദീവരേഭ്യ-
സ്തേഭ്യസ്ത്രിഭ്യഃ പ്രണാമാഞ്ജലിമുപരചയേ ത്രീക്ഷണസ്യേക്ഷണേഭ്യഃ ||൨൯||

വാമം വാമാകുശായ വദനസരസിജേ വ്യാവലദ്വല്ലഭായാ
വ്യാനമേഷ്വന്യത്പുനരലികഭവം വീതനിഃശേഷരക്ഷ്യം |
ഭൂയോ ഭൂയോപി മോദാനിപതദതിദയാശീതലം ചൂതബാണേ
ദക്ഷാരേരിക്ഷണാനാം ത്രയമപഹരതാദാശു താപത്രയം നഃ ||൩൦||

യസ്മിന്നർധേന്ദുമുഗ്ധദ്യുതിനിചയതിരസ്കാരനിസ്തന്ദ്രകാന്തൗ
കാശ്മീരക്ഷോദസങ്കല്പിതമിവ രുചിരം ചിത്രകം ഭാതി നേത്രം |
തസ്മിന്നുല്ലിലചില്ലീനവരതരുണീലാസ്യരംഗായമാണേ
കാലാരഃ ഫാലദേശേ വിഹരതു ഹൃദയം വീതചിന്താന്തരം നഃ ||൩൧||

സ്വാമിൻ ഗംഗാമിവാംഗീകുരു തവ ശിരസാ മാമപീത്യർഥയന്തിം
ധന്യാം കന്യാം ഖരാംശോഃ ശിരസി വഹതി കിംമ്പേഷ്കാരുണ്യശാലീ |
ഇത്ഥം ശങ്കാം ജനാനാം ജനയദതിഘനം കൈശികം കാലമേഘ-
ച്ഛായം ഭൂയാദുദാരം ത്രിപുരവിജയിനഃ ശ്രേയസേ ഭൂയസേ നഃ ||൩൨||

ശ്രുംഗാരാകല്പയോഗ്യൈഃ ശിവരിവരസുതാസത്സഖീഹസ്തലുണൈഃ
സൂന്നൈരാബദ്ധമാലാവലിപരിവിലസത്സൗരഭാകൃഷ്ടഭൃംഗം |
തുംഗം മാണിക്യകാന്ത്യാ പരിഹസിതസുരാവാസശൈലേന്ദ്രശ്രുംഗം
സംഘം നഃ സങ്കടാനാം വിഘടയതു സദാ കാങ്കടീകം കിരീടം ||൩൩||

വക്രാകാരഃ കലങ്കീ ജഡതനുരഹമപ്യംഘ്രിസേവാനുഭാവാ-
ദുത്തംസത്വം പ്രയാതഃ സുലഭതരഘൃണാസ്യന്ദിനശ്ചന്ദ്രമൗലേഃ |
തസേവന്താം ജനൗഘാഃ ശിവമിതി നിജയാവസ്ഥയൈവ ബ്രൂവാണം
വന്ദേ ദേവസ്യ ശംഭോർമുകുടസുഘടീതം മുഗ്ധപീയൂഷഭാനും ||൩൪||

കാന്ത്യാ സംഘുല്ലമല്ലീകുസുമയവളയാ വ്യാപ്യ വിശ്വം വിരാജൻ
വ്യുത്താകാരോ വിതമ്പൻ മുഹൂരപി ച പരാം നിര്യുതിം പാദഭാജാം |
സാനന്ദം നന്ദിദോഷ്ണാ മണികടകവതാ വാഹ്യമാനഃ പുരാരഃ
ശ്ലേതച്ഛത്രാവ്യശീതദ്യുതിരപഹരതാദസ്താപദാ നഃ ||൩൫||

ദിവ്യാകല്പോജ്ജ്വലാനാം ശിവഗിരിസുതയോഃ പാർശ്വയോരാശ്രിതാനാം
രുദ്രാണീസത്സഖീനാമതിതരലക്ഷാക്ഷാഞ്ചലൈരഞ്ചിതാനാം |
ഉദ്യേല്ലഭാഹുവല്ലീവിലസനസമയേ ചാമരാന്ദോലനീനാമുദ്ഭൂതഃ
കങ്കണാലീവലയകലകലോ വാരയേദാപദോ നഃ ||൩൬||

സ്വർഗുകഃസുന്ദരീണാം സുലലിതവപുഷാം സ്വാമിസേവാപരാണാം
വല്ഗദ്ഭൂഷാണി വക്ത്രാംബുജപരിവിഗലന്മുഗ്ധഗീതാമൃതാനി |
നിത്യം നൃത്താനുപാസേ ഭൂജവിയുതിപദന്യാസഭാവാവലോക-
പ്രത്യുദ്യത്പ്രീതിമാദ്യത്പ്രമഥനന്ദീദത്തസംഭാവനാനി ||൩൭||

സ്ഥാനപ്രാപ്ത്യാ സ്വരാണാം കിമപി വിശദതാം വ്യഞ്ജയന്മഞ്ജുവീണാ-
സ്വാനാവച്ഛിന്നതാലക്രമമമൃതമിവാസ്വാദ്യമാനം ശിവാഭ്യാം |

നാനാരാഗാതിഹൃദ്യം നവരസമധുരസ്തോത്രജാതാനു വിഭം
ഗാനം വീണാമഹർഷേഃ കലമതിലലിതം കർണ്ണപൂരായതാം നഃ ||൩൮||

ചേതോ ജാതപ്രമോദം സപദി വിദധതീ പ്രാണിനാം വാണിനീനാം
പാണിദന്ദാഗ്രജാഗ്രന്തുലലിതരണിതസ്വർണതാലാനുകൂലാ |
സ്വീയാരാവേണ പാമോധരരവപടുന്നാ നാദയന്തീ മയൂരീ
മായൂരീം മന്ദഭാവം മണിമുരജഭവാ മാർജ്ജനാ മാർജ്ജയേനഃ ||൩൯||

ദേവേഭ്യോ ദാനവേഭ്യഃ പിതൃമുനിപരിഷത്സിദ്ധവിദ്യാധരേഭ്യഃ
സാധ്യേഭ്യശ്ചാരണേഭ്യോ മനുജപശുപതജ്ജാതികീടാദികേഭ്യഃ |
ശ്രീകൈലാസപ്രരൂഢാസ്തുണവിടപിമുഖാശ്ചാപി യേ സന്തി തേഭ്യഃ
സവഭ്യോ നിരപിചാരം നതിമുപരചയേ ശരപാദാശ്രയേഭ്യഃ ||൪൦||

ധ്യായന്നിത്യം പ്രഭാതേ പ്രതിദിവസമിദം സ്തോത്രരത്നം പഠേദ്യഃ
കിംവാ ബ്രൂമസ്തദീയം സുചരിതമഥവാ കീർത്തയാമഃ സമാസാത് |
സംപജ്ജാതം സമഗ്രം സദസി ബഹുമതിം സരലോകപ്രിയത്വം
സംപ്രാപ്യായുഃശതാന്തേ പദമയതി പരബ്രഹ്മണോ മന്മഥാരഃ ||൪൧||

ഇതി ശ്രീമത്പരമഹംസപരിവ്രാജകാചാര്യസ്യ
ശ്രീഗോവിന്ദഭഗവത്പൂജ്യപാദശിഷ്യസ്യ
ശ്രീമച്ഛങ്കരാചാര്യസ്യ കൃതം
ശ്രീവപാദാദികേശാന്തവർണനസ്തോത്രം സംപൂർണം ||